

3. Пільгові кредити для соціальних підприємств від WNISEF [Електронний ресурс]//socialbusiness.in.ua- Режим доступу: <http://socialbusiness.in.ua/index.php/instrumenty/finansuvannia-sotsialnykh-pidpriemstv/158-pilhovi-kredyty-dlia-sotsialnykh-pidpriemstv-vid-wnisef>
4. Про соціальне підприємництво[Електронний ресурс]// socialbusiness.in.ua - Режим доступу:<http://socialbusiness.in.ua/index.php/baza-znan/biblioteka-sotsialnoho-pidpriemstva/81-pro-sotsialne-pidpriemnytstvo>

Галушка З.І.

*д.е.н., професор, завідувач кафедри економічної теорії,
менеджменту і адміністрування,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича*

Роль соціального підприємництва у забезпеченні розвитку громад

Розвиток соціального підприємництва – це закономірність соціалізації економіки розвинених країн, але відносно нове явище у соціально-економічному розвитку України. З нашого погляду, його особливе значення може проявитися у ході розв’язання соціально важливих проблем, що стосуються успішного розвитку місцевих громад.

Соціальне підприємництво, націлене на розв’язання соціальних проблем місцевого розвитку, характеризують такими основними ознаками, як: соціальний вплив, інноваційність, унікальність підходів, самоокупність і фінансова стійкість, масштабність, підприємницький підхід [2]. У світовому досвіді функціонування соціального підприємництва спостерігається різноманітність підходів до обґрунтування його місії. В американському контексті Social Enterprise Alliance (USA) визначає соціальне підприємництво як діяльність неприбуткової організації, що використовує бізнес-стратегії задля отримання доходу та направляє його на підтримку соціальної місії. У Великобританії його розуміють як соціально спрямовану діяльність

комунальних підприємств, кредитних спілок, товариств, власниками яких є працюючі там робітники, кооперативи, фонди розвитку, соціальні компанії, житлові кооперативи та благодійні організації. Організація Social Enterprise London (SEL, UK) визначає такі риси соціального підприємництва: орієнтація на ринкові умови та спроможність функціонувати в таких умовах; наявність соціальної спрямованості та етичних принципів діяльності; «соціальна власність» підприємства, автономність та незалежність, за якої прибуток йде на потреби соціальних груп-власників або на потреби громади [4, с. 292].

З погляду розвитку територіальних громад соціальне підприємництво дає такі позитивні ефекти від своєї діяльності: сприяння працевлаштуванню місцевого населення; пропонування нових шляхів задоволення соціальних потреб; розвиток соціальних ініціатив на волонтерських засадах; формування соціального капіталу громад; розширення видів соціальних послуг, які залишаються поза увагою звичайного бізнесу; ефективне використання наявних ресурсів регіону у розв'язанні соціальних проблем; зниження навантаження на місцеві бюджети; сприяння формуванню конкурентного середовища [1].

У європейських країнах сфера соціальне підприємництва, спрямованого на розвиток громад, складає близько 15%. В Україні соціальне підприємництво набуває все більшої популярності як ефективний механізм вирішення локальних соціальних та економічних проблем територіальних громад. Діяльність українських соціальних підприємств, за даними «Каталогу соціальних підприємств», зосереджена переважно у сфері послуг – майже 67% підприємств (освіта, спортивні клуби, туризм, шиномонтаж) (здебільшого така діяльність не потребує значних фінансових інвестицій при започаткуванні); далі йде поєднання виробництва і надання послуг – 26% (легка промисловість та психологічна допомога, виробництво сувенірної продукції української тематики та професійно-технічна освіта/ діяльність шкіл підготовки водіїв транспортних засобів/ надання соціальної допомоги без забезпечення проживання для осіб похилого віку та інвалідів). Виробничою діяльністю займаються лише 7% підприємств (сфера харчування, поліграфія, сільське

господарство). Відповідно до наведеного дослідження привабливими для соціального підприємництва в Україні формами господарювання є такі: громадська організація + фізична особа підприємець – 28%, громадська організація – 26%, фізична особа підприємець – 15%, ТОВ – 13% та підприємство об'єднання громадян – 13%, благодійний фонд – 2,5% та приватних підприємств – 2,5%. [3].

Насправді, види соціальних підприємств можуть бути найрізноманітніші. Так, у Великій Британії це: робочі кооперативи, де членами можуть бути лише робітники, які на рівних правах беруть участь в управлінні підприємством; кооперативи або організації, що перебувають у спільній власності/у власності працівників; компанії, які належать співробітникам, з традиційною ієрархією управління та відмінностями в оплаті праці; кооперативи - торгові організації, які зазвичай складаються з великої кількості членів з числа своєї клієнтської бази, і які отримують дивіденди з сум, витраченою за рік; асоціації, житлово-будівельні асоціації, футбольні клуби – членські організації, які зазвичай існують для певної мети та комерційної торгівлі; громадські підприємства – багатофункціональні організації, організовані в місцевих громадах за географічним принципом членства з місцевих жителів, активами яких є місцеві будівлі, які, як правило, займаються розбудовою громади та наданням соціальної підтримки місцевим жителям; благодійні організації/неурядові організації, яким належить соціальні підприємства.

Однак, що характерне для України, великою проблемою створення та розробки соціального підприємства є ситуація, коли влада не готова вступати у контакт з громадянами свого міста. Більшість соціальних проектів зупиняє свою роботу саме тоді, коли з'являється гостра необхідність у спілкуванні з владою. Існує також низка невизначених питань, пов'язаних із оподаткуванням таких підприємства, наданням їм пільг, узгодженням їх економічних інтересів з інтересами громад. Отже, для прискорення процесу розвитку соціального підприємництва в Україні необхідно нарощувати активність громадян для

вирішення надзвичайно актуальних проблем та зароджувати у кожному з українців бажання до змін у своїй країні.

Список використаних джерел:

1. Борнштейн Д. Как изменить мир: Социальное предпринимательство и сила новых идей / Дэвид Борнштейн; Пер. с англ. М. Альпина Паблишер, 2012. 499 с.
2. Спреклі Ф. Курс планування соціального підприємництва. Посібник з планування соціального підприємництва. Британська Рада. 2011. 71с.
3. Каталог соціальних підприємств України 2013 року / за ред. В. Назарук. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2013. 79 с.
4. Матвієнко-Біляєва Г.Л. Розвиток та становлення соціального підприємництва та соціальної відповідальності в сучасних умовах. ЕКОНОМІКА І СУСПІЛЬСТВО. Випуск 7 / 2016. С. 391-394.

Давиденко Н.М.,

д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Соціальні інвестиції в людський капітал

На сьогоднішній день в сучасному суспільстві людський капітал становить основу багатства, саме він визначає конкурентоспроможність економічних систем, стає ключовим ресурсом їхнього розвитку. Здатність економіки створювати і ефективно використовувати людські ресурси дедалі більше визначає економічну силу нації, її добробут.

За даними Світового банку і Програми розвитку ООН, нині на планеті фізичний капітал (накопичені матеріальні блага) становить лише 16% загального надбання, природні багатства – 20%, а людський капітал або накопичені інвестиції в людину – 64%. Але це усереднені дані, оскільки у найрозвиненіших країнах частка людського капіталу сягає близько 80%.